

Program działania Galerii im. Sleńdzińskich na okres: lipiec 2024 – czerwiec 2027

I. Ogólna charakterystyka instytucji.

Galeria im. Sleńdzińskich realizuje swoją działalność statutową poprzez:

- upowszechnianie i udostępnianie kolekcji rodu Sleńdzińskich, dokumentujących kulturę Kresów Wschodnich;
- prezentowanie dorobku i historii lokalnego środowiska kulturalnego i artystycznego oraz prezentowanie najważniejszych dokonań fotografii, zarówno współczesnej, jak i historycznej;
- gromadzenie dóbr kultury oraz dokumentacji z zakresu swojej działalności.

Zapewnienie realizacji tych celów odbywa się poprzez organizowanie wystaw, prowadzenie badań, działalność edukacyjną, nabywanie, przechowywanie i konserwację dzieł sztuki. Swoją działalność statutową instytucja prowadzi w czterech siedzibach: przy ul. Waryńskiego 24 a, Legionowej 2, Wiktorii 5 i Rynku Kościuszki 4.

II. Plany na okres: lipiec 2024 – czerwiec 2027

Prezentowany program jest kontynuacją działań statutowych podjętych w latach 2021-2024 i nastawiony jest na osiągnięcie następujących celów:

1. Upowszechnianie wiedzy o kolekcji rodu Sleńdzińskich i kolekcji artystów białostockich.
2. Zwiększanie zasobów kolekcji rodu Sleńdzińskich oraz tworzenie kolekcji artystów białostockich, w tym artystów żydowskich pochodzących z Białegostoku, oraz promocja kolekcji w Polsce i Europie.
3. Edukacja szerokiego grona odbiorców w zakresie statutowym.
4. Budowanie relacji między sztuką (obraz, literatura, muzyka) a jej odbiorcami.
5. Wspieranie działalności lokalnych artystów poprzez tworzenie wspólnych inicjatyw artystycznych.
6. Promocja miasta poprzez działania Galerii.

Plan działalności Galerii im. Sleńdzińskich dotyczy realizacji zadań w czterech siedzibach. Galeria będzie też kontynuować działania w przestrzeni miejskiej. Wszystkie projekty mają na celu przyciągnięcie i zainteresowanie widza ofertą Galerii, a przez to budzenie wrażliwości na sztukę, edukację w zakresie estetyki życia codziennego, poznawanie lokalnego dziedzictwa kulturowego. Ich podstawą naukową jest idea „muzeum relacyjnego” autorstwa Janusza Byszewskiego, Beaty Nessel-Lukasik. Relacja jest tu rozumiana jako więź budowana między instytucją kultury a środowiskiem lokalnym. Projekty realizowane przez Galerię będą też czynnie zaangażowane we wszelkie zmiany kulturowe i społeczne zachodzące w obecnym świecie.

III. Działalność statutowa – program do realizacji na okres: lipiec 2024 – czerwiec 2027

1. Działalność wystawiennicza

Rocznie planuję realizację co najmniej 16 wystaw w Galerii oraz wystawy zewnętrzne w przestrzeni miejskiej i w Muzeum Przyrodniczo-Leśnym w Białowieży. Wystawy te prezentować będą przede wszystkim artystów pochodzących z Białegostoku. W ramach wystaw gościnnych zapraszani również będą artyści z Polski i ze świata.

W siedzibie przy Rynku Kościuszki 4 prezentowana będzie wystawa stała, dokumentująca dorobek artystyczny rodziny Sleńdzińskich: Aleksandra, Wincentego i Ludomira, która w kolejnych latach będzie wzbogacana o nowe nabytki. Pozostała działalność to również: konserwowanie, opracowywanie (karty obiektu, skanowanie), archiwizowanie i udostępnianie dzieł (negatywy, pozytywy, odbitki). Systematyzacja kolekcji odbywać się będzie za pomocą systemu muzealnego MONA.

W siedzibie przy ul. Legionowej 2 będzie prezentowana twórczość artystów współczesnych (malarzy, rzeźbiarzy i przedstawicieli innych dyscyplin sztuki: teatru, filmu, sztuki użytkowej itp.) związanych z miastem i regionem. Nadal będą przybliżane sylwetki malarzy z kręgu Związku Polskich Artystów Plastyków Okręg w Białymstoku, działającego w latach 1944-2003. Galeria zajmuje się również promocją młodych talentów. Szuka najbardziej utalentowanych uczniów rekomendowanych przez profesorów m.in. Liceum Plastycznego im. A. Grottgera w Supraślu czy Wydziału Architektury Politechniki Białostockiej.

W siedzibie przy ul. Wiktorii 5 będą prezentowane ekspozycje z zakresu fotografii artystycznej, reportażowej i archiwalnej z przeniesieniem akcentów na twórców lokalnych lub związanych z Białymstokiem, a także wystawy artystów spoza białostockiego środowiska fotograficznego. Część działalności Galerii przy ul. Wiktorii 5 obejmie również: konserwowanie, opracowywanie (karty obiektu, skanowanie), archiwizowanie i udostępnianie prac fotograficznych (negatywy, pozytywy, odbitki). Systematyzacja kolekcji odbywać się będzie za pomocą systemu muzealnego MONA.

W siedzibie przy ul. Waryńskiego 24 a w prowadzone będą działania związane z prezentacją sztuki lokalnego środowiska artystycznego, w tym artystów żydowskich – poprzez wystawy artystów, spotkania, spektakle teatralne, koncerty. Nadal będą prowadzone badania nad kulturą białostockiego środowiska artystycznego, wzbogacana również będzie kolekcja dzieł artystów środowiska białostockiego.

Plany wystawiennicze

1. W drugiej połowie 2024 roku Galeria planuje pokazać następujące wystawy: fotografii Agnieszki Sadowskiej, Arkadiusza Goli/Marka Twaroga, Karoliny Jonderko, Magdaleny Topczewskiej;
malarstwa: Bartka Kolczykiewicza, Tobiasza Habera, Anny Panek, Andrzeja Filipowicza, Martyny Modzelewskiej;
2. Galeria planuje odnowienie współpracy na kolejne lata z Muzeum Przyrodniczo-Leśnym w Białowieży, w ramach której będzie możliwa realizacja dwóch wystaw

rocznie, prezentujących twórczość białostockiego środowiska artystycznego. Wystawy przyciągną nowych odbiorców, zwłaszcza turystów i będą promocją działań Galerii.

3. W 2025 roku planujemy pokazać następujące wystawy:
fotografii: Jana Malca, Stanisława J. Wosia, Romana Krawczenko, Michała Obryckiego, Józefa Czechowicza;
malarstwa/tkaniny: Izabeli Marcjan, Andrzeja Muszyńskiego, Abrahama Bermiana, Mikołaja Wołkowickiego, Jacka Świdzińskiego – komiks, Doroty Borowej, Elizy Proszczuk – tkanina;
4. W 2026 roku pokażemy następujące wystawy:
fotografii: Kuby Dąbrowskiego, Marty Szyszki, Aliny Gabrel, Marcina Giby;
malarstwa/tkaniny: Bronisławy Mytnik, Grzegorza Łosia – grafika, Jadwigi Treblińskiej – grafika i malarstwo, Mateusza Wolframa – rzeźba, Tasha Katsuba – tekstylia, kostiumy, Przemysław Sokołowski – wystawa plakatów;
5. W 2027 roku – planujemy kolejne wystawy:
fotografii: ks. Piotra Śledzińskiego, Wiktora Wołkova, Bogdana Dziworskiego, Anny Sierko-Szymańskiej, Andrzeja Lacha;
malarstwa/tkaniny: Krystyny Rekosz, Marcina Duńca, Simona Segala; Plenery Białowieskie (malarstwo – wystawa zbiorowa), Łukasza Girenia – malarstwo, rysunek Žilvinas Kempinas – instalacje, Jacka Jagielskiego, Ryszarda Ługowskiego, Pawła Nowaka, Jarosława Perszki – instalacje.

Z okazji każdej wystawy będą też organizowane spotkania z udziałem znawców przedmiotu poszerzające wiedzę, przygotowujące widzów do odbioru i interpretacji sztuki.

Celem tej działalności jest jak najszerszy przekaz dotyczący życia kulturalnego w Białymstoku, tego z przeszłości i współczesnego. Wszelkie działania Galerii dążą również do pozyskania jak największej liczby aktywnych odbiorców.

2. Działalność edukacyjna

Galeria będzie rozszerzać działalność edukacyjną poprzez wprowadzanie nowych form kierowanych do różnych grup wiekowych. W możliwie nowoczesnej formie ekspozycyjnej i edukacyjnej pragnę zapewnić jak najszerszej publiczności kontakt z tym, co autentyczne, by Galeria stała się miejscem edukacji nowego pokolenia świadomego swojej tożsamości kulturowej, otwartego na sztukę, rozwijającego swoje ambicje w szybko zmieniającym się świecie poprzez swoje doświadczenie spotkania ze sztuką. Sztuka bowiem jest jednym z najważniejszych pomostów łączących społeczeństwa odrębne kulturowo.

Dla najmłodszych odbiorców zostaną przygotowane zajęcia tematyczne m.in. „Rosnę w sztukę”, „Czarno-białe”, „Pstryk i już”, „Uwaga! Awangarda!”, „Sztuka relaksuje”, „FotoJunior”. Kontynuowane będą wszystkie warsztaty realizowane w chwili obecnej w Galerii im. Sleńdzińskich. Wydane zostaną nowe, poszerzone przewodniki edukacyjne dla najmłodszych odbiorców Galerii. Ponadto będą wznawiane co roku przewodniki edukacyjne dla nauczycieli i rodziców.

Do uczniów klas licealnych skierowany jest projekt „IntegrART” – spotkania teatralne, stawiające sobie za cel bliższe poznanie i zrozumienie naszych sąsiadów, ich tradycji i kultury. Skupiają one młodzież polską, białoruską i ukraińską.

Obecnie w Galerii prowadzone są zajęcia artystyczne dla dorosłych, jak i cykl zajęć pt. „Sztuka przed obiadem” skierowane do seniorów.

We wrześniu 2024 roku planujemy warsztaty dla kadry pedagogicznej i animatorów kultury. Projekt „Plastyka na co dzień”, skierowany będzie do nauczycieli wszystkich szczebli edukacji z województwa podlaskiego, którego głównym celem będzie podnoszenie kwalifikacji w zakresie edukacji plastycznej. Poprzez cykl warsztatów twórczych uczestnicy projektu będą mieli okazję poznać różnorodne techniki plastyczne i możliwości ich wykorzystania w pracy z dziećmi i młodzieżą.

Rozwijać będziemy moduł warsztatów rzeźbiarskich. W związku z instalacją pieca do wypałów ceramicznych planujemy cykliczne warsztaty ceramiczne, a także niedzielne warsztaty rzeźbiarskie dla osób dorosłych. Dodatkowo w okresach wakacyjnych planujemy działania pod nazwą „Gлина formowana częstotliwością” – warsztaty z gliną odbywające się w ogrodzie Galerii przy dźwiękach muzyki elektronicznej.

Planujemy opracować wydawnictwo edukacyjne dla dzieci (będące dodatkiem do katalogu wystawy stałej), zawierające wiedzę o twórczości rodziny Sleńdzińskich i zadania do samodzielnego wykonania. Pracujemy także nad muzealną grą rodzinną związaną z kolekcją rodu.

Prowadzone będą również projekty:

Historia otwiera: spotkania, warsztaty, spacer historyczne. Skierowane do mieszkańców miasta, projektowane uniwersalnie tak, by w działaniach mogły brać udział osoby w różnym wieku. Tematy związane z kulturą i historią, pokazujące, że kultura i historia mogą integrować. Mamy za sobą dwie edycje skierowane do uchodźców z Ukrainy. Był też pilotażowy program skierowany do nauczycieli. W przyszłości również będziemy kierować działania do tej grupy.

#Projekt Przyszłość – wolontariat młodzieżowy, pomyślany jako barter, młodzież pomaga w organizacji eventów, Galeria organizuje dla młodzieży warsztaty twórcze. Przyszłość to młodzi ludzie, wolontariat to przygotowanie młodych ludzi do odbioru sztuki. Tym projektem kształtujemy nową grupę odbiorców.

Włączamy pamięć – to cykl spotkań, warsztatów i spacerów skierowanych do osób ze szczególnymi potrzebami. Planujemy spacer tłumaczone na polski język migowy oraz z elementami audiodeskrpcji. Kultura lokalna nie może wykluczać, chcemy przygotować także materiały edukacyjne w języku łatwym do czytania, na potrzeby osób z niepełnosprawnością intelektualną. W pierwszym etapie zajmiemy się sztuką lokalnego żydowskiego środowiska artystycznego.

3. Gromadzenie zbiorów/ tworzenie kolekcji/przechowywanie zbiorów/konserwacja zbiorów/digitalizacja zbiorów

Galeria poprzez zakup lub darowizny nieustannie uzupełnia kolekcję rodu Sleńdzińskich. Kolekcja ta jest jednym z niewielu zbiorów tego typu w Europie, reprezentuje bowiem trzy pokolenia artystów. Obecnie, jak i w latach poprzednich, jest uzupełniana o pozyskiwane prace Sleńdzińskich.

Drugim ważnym zadaniem jest budowanie zbioru prac białostockiego środowiska artystycznego z kręgu byłego Związku Polskiego Artystów Plastyków Okręg w Białymstoku oraz Związku Polskich Artystów Fotografików, a także zakup dzieł do powstającej kolekcji artystów żydowskich pochodzących z Białegostoku: m.in. Bencjona Rabinowicza, Simona Segala, Molli Chwata, Marcina Duńca, Oskara Rozaneckiego, Chaima Urisona (obrazy z getta białostockiego 1941-1943). Obecnie Galeria posiada 2075 dzieł sztuki, z czego 802 to obrazy rodu Sleńdzińskich. W zasobach Galerii znajduje się również rzemiosło artystyczne (146 sztuk), archiwalia – archiwum artystów białostockich (8409 dokumentów) i archiwum wileńskie (824 dokumenty), fotografie (1157), wzornictwo (31).

4. Plany wydawnicze/badawcze

a) planowane publikacje

Nadal wydawane będzie pismo „Ananke” – pokazujące działalności Galerii oraz bliżej przyglądające się bieżącym wydarzeniom kulturalnym w Białymstoku.

Z okazji wybranych wystaw będą, jak dotychczas, wydawane katalogi. Planowane są też wydawnictwa o tematyce dotyczącej kultury i życia artystycznego w Białymstoku:

Agnieszka Sadowska „Granica. Ludzie w drodze” – w drugim półroczu 2024;

Arkadiusz Gola „Serca i dwa denary” – w drugim półroczu 2024;

Elena Makarowa „The Copyists of the Białystok Ghetto” – w drugim półroczu 2024;

Rafał Siderski/Małgorzata Lebda „Przepływ(y)” – 2025;

Janina Kozak-Pajkert – dzieła zebrane – 2025;

Arkadiusz Puchalski „Anegdoty o białostockim środowisku artystycznym” – 2026;

Arkadiusz Puchalski „Rozwój fotografii w Białymstoku w latach 1945-2020” – 2027.

Rozwijana również będzie Cyfrowa Galeria Sleńdzińskich (cyfrowa.galeriaslendzinskih.pl), a także zmieniona i unowocześniona strona internetowa Galerii.

b) planowane badania/dokumentowanie

Planowane są badania i dokumentowanie dzieł sztuki podlaskiej, kwerendy dotyczące wybitnych postaci ze świata sztuki, jak również artystów żydowskich pochodzących z Białegostoku, uzupełnianie wiedzy o działalności artystycznej Sleńdzińskich oraz lokalnego środowiska artystycznego. Badania będą prowadzone w muzeach i archiwach litewskich oraz białoruskich, a także w Berlinie i Paryżu.

Nadal będą prowadzone kwerendy w archiwach litewskich dotyczące Stanisława, Wincentego, Aleksandra i Ludomira Sleńdzińskich.

W latach 2024-2027 kontynuowane będą rozpoczęte w latach poprzednich kwerendy dotyczące rodziny Sleńdzińskich, jak również artystów związanych ze szkołą wileńską i artystów żydowskich.

Efekty prowadzonych badań będą publikowane w piśmie „Ananke”, zaś przygotowane kwerendy staną się podstawą do merytorycznego przygotowania wystaw i katalogów oraz wydawnictw. Opracowywane jest również, pozyskane przez Galerię, archiwum Związku Polskich Artystów Plastyków Okręg w Białymstoku.

5. Działalność upowszechniania kultury/ organizacji imprez

Z dotychczasowych działań Galerii kontynuowany będzie Międzynarodowy Festiwal Muzyki Dawnej im. Julitty Sleńdzińskiej, jak również Czwartki u Sleńdzińskich. Organizowane będą koncerty, spotkania literackie w ramach cyklu „Uwaga Literatura” czy spotkania dotyczące sztuki.

6. Współpraca z instytucjami/ngo/innymi podmiotami

W realizacji Programu niezwykle ważna będzie współpraca z innymi instytucjami w Polsce i zagranicą: Muzeum Narodowym w Warszawie, Muzeum Narodowym w Krakowie, Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku, Żydowskim Instytutem Historycznym, Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN, Centralnym Muzeum Włókiennictwa w Łodzi, Wileńskim Muzeum Malarstwa (Litwa), Textilmuseum w Helmbrechts, Muzeum Pamięci Shoah w Paryżu, Muzeum Żydów w Berlinie, Simon Segal Muzeum Aups (Francja), uczelniami wyższymi w Białymstoku i Toruniu. Działania Galerii będą również skierowane na pozyskiwanie partnerów do wspólnych projektów wśród lokalnych fundacji i stowarzyszeń, a także współpracowników z Polski i zagranicy.

IV. Siedziba

a) planowane działania remontowe

1. Renowacja i malowanie elewacji zewnętrznej budynku przy ul. Wiktorii 5, wymiana podłogi na parterze (sale wystawowe).

2. Remont holu i łazienki na piętrze przy ul. Waryńskiego 24a.

b) planowane działania inwestycyjne/zakupy

1. Obiekt przy Rynku Kościuszki 4 wymaga przeprowadzenia działań kompleksowych, które będą kontynuowane, prowadzone etapami i obejmą:

1) Remont dachu i poddasza wraz z niezbędnymi instalacjami (2024 r.);

2) Wymiana stolarki okiennej oraz drzwiowej zewnętrznej (2025 r.);

3) Remont elewacji (2026 r.);

4) Remont piętra oraz remont ogrodzenia (2027 r.).

2. Siedziba przy ul. L. Waryńskiego 24 a - wyposażenie siedziby w nowy sprzęt i meble biurowe.

V. Organizacja instytucji/Zespół

Realizacja zamierzeń Programu we wszystkich czterech placówkach wymaga zwiększenia zatrudnienia – powiększenia stanu osobowego pracowników o:

- 2 etaty merytoryczne,
- 1 etat administracyjny.

Ważnym elementem działalności merytorycznej i edukacyjnej instytucji jest wykorzystywanie kreatywności i kompetencji pracowników; planuje się stałe podnoszenie ich kwalifikacji.

VI. Budżet/Finanse

W związku z działalnością statutową Galerii im. Sleńdzińskich dotacje podmiotowe oraz dotacje celowe w latach 2025-2027 powinny uwzględniać potrzeby instytucji w pełnym zakresie, określone planem merytorycznym oraz potrzebami remontowymi i inwestycyjnymi. Instytucja będzie także składać wnioski do podmiotów zewnętrznych o pozyskiwanie środków spoza budżetu Miasta na prowadzoną działalność

VII. Podsumowanie

Przedstawiony Program ma służyć rozwojowi działalności Galerii w szerokim zakresie: udostępniania kolekcji rodu Sleńdzińskich, przybliżania działań lokalnych twórców, prezentowania ich historii zarówno w zakresie malarstwa, jak i fotografii. Ma służyć także zwiększeniu zainteresowania odbiorców, a przez to większej rozpoznawalności instytucji na mapie zarówno lokalnej, jak i krajowej. Planowane działania mają też doprowadzić do zakończenia adaptacji obiektu przy Rynku Kościuszki 4 i wykorzystaniu w pełni jego potencjału do działalności kulturalnej.

.....
Jolanta Szczygieł-Rogowska